

§ 9**Stockholms miljöprogram 2016-2019**

Yttrande till kommunstyrelsen

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Förslag till miljöprogram för perioden 2016-2019 har inkommit till nämnden för yttrande. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Miljöprogrammet har potential att utgöra ett bra underlag för stadens arbete att minska den negativa påverkan på miljön. Förvaltningen lämnar bland annat synpunkter på delmålen inom miljöanpassade transporter och hållbar användning av mark och vatten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 4 januari 2016.

Dnr 518-2015-1.5.1

Förslag till beslut

Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Abit Dundar m.fl. (L) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle besluta enligt det.

Lars Svärd m.fl. (M) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle besluta enligt det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Abit Dundar m.fl. (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

”1. Att delvis godkänna kontorets förslag till beslut.

2. Att i övrigt anföra följande.

Enligt budgeten för 2015 skulle ett nytt miljöprogram tas fram för Stockholms stad under förra året. Det försenade miljöprogram som nu presenterats framstår i allt väsentligt som ett förhastat verk.

Miljöprogrammet har tagits fram av en grupp om 50 personer vars slutprodukt i anmärkningsvärt stora delar överlappar med stadens

budget. En del av de mål som sätts upp i förslaget till miljöprogram formulerar mål som sedan antagandet av stadens budget för 2016 är gällande för staden genom Miljö- och hälsoskyddsnämnden men som i förslaget till miljöprogram får en annan form.

Vidare innehåller miljöprogrammet en rad mål som är svåra att utvärdera, exempelvis om trängselskattens utformning. Förslaget till miljöprogram innehåller dessutom mål för stadens upphandlingar trots att staden arbetar med en policy för upphandlingar och inköp. Förslaget att varje nämnd ska ta fram egna mål ger dessutom en kraftig målinflation. Vidare uppger flera kontor i staden att de av olika skäl har svårt utläsa hur de ska arbeta med miljöprogrammet.

Trots att programmet redan är försenat framstår det nya förslaget därför som ett förhastat verk. Såväl Liberalerna som majoriteten har höga ambitioner för Stockholms miljöarbete. Därför hade Stockholm varit betjänt av ett miljöprogram med konkreta, utvärderingsbara och fokuserade mål.”

Reservation

Lars Svärd m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

”Att i huvudsak godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Att därutöver anföra

Vårt mål är att Stockholm ska påbörja omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Stockholmnarnas hälsa ska gynnas genom ett långsiktigt arbete med sikte på en ren stadsmiljö. Det ska vara lätt för stockholmarna att göra miljömedvetna val i sin vardag. Målet ska vara att minska stockholmarnas ekologiska fotavtryck. Tack vare att Alliansen drivit på för hållbarhetsarbetet i Stockholm, utsågs staden av EU-kommissionen till Europas miljöhuvudstad 2010. Utnämningen har bidragit till ett ökat intresse för Stockholms miljöarbete, där staden fungerar som inspiratör och föredöme för andra städer runt om i världen. Utnämningen har också bidragit till att stockholmarnas medvetenhet kring stadens miljöarbete och krav på en aktiv miljö- och klimatpolitik har ökat.

Vi konstaterar att förslaget till miljöprogram omfattar sex övergripande miljömål, vilka i princip är desamma som miljöprogrammet för 2012–2015. I stora delar välkomnar vi inriktningen för stadens kommande miljöarbete där Stockholm fortsatt agerar som ett internationellt föredöme på miljöområdet. Som stadens främsta styrdokument på miljöområdet är vi angelägna om att

förslaget från kommunstyrelsen tillåts en ingående granskning av alla berörda verksamheter i staden.

Det finns dock ett antal otydligheter i miljöprogrammets nuvarande innehåll, både avseende gäller ekonomi, ansvarsfördelning, uppföljning och genomförande. I förklaringar till målen och delmålen används olika benämningar som medför att det blir oklart vad som avses. Bland annat står det i vissa fall 'samtliga stadens enheter', ibland 'samtliga verksamheter' och därutöver 'staden' eller 'stadens samtliga nämnder/styrelser'. Om inte de sammantagna otydligheterna i programmet åtgärdas riskerar miljömålen att missas. Det åligger nu kommunstyrelsen att arbeta fram anvisningar för hur rapporteringen av uppföljningen ska ske. Det är viktigt att dessa anvisningar är tydliga samt att de finns tillgängliga hos stadens nämnder och bolag innan rapporteringen kan förväntas starta."

Ersättaryttrande

Hans Tjernström (C) anmälde ett ersättaryttrande.

"Om Centerpartiet haft rösträtt i ärendet hade följande anförts:

Stadens miljöprogram för 2016–2019 är stadens främsta styrdokument på miljöområdet och det är angeläget att förslaget från kommunstyrelsen tillåts en ingående granskning av alla berörda verksamheter i staden. Centerpartiet är angelägna om att stadens kommande miljöarbete stärker Stockholm som ett internationellt föredöme på miljöområdet.

För genomförandet av miljöprogrammet betonar vi vikten av att stadens resurser utnyttjas kostnadseffektivt. Flertalet av de åtgärder som föreslås i miljöprogrammet saknar ekonomiska konsekvensbeskrivningar. I detta avseende behöver dokumentet kompletteras samt hur ekonomin kopplas till stadens och respektive verksamhets budget.

Att säkerställa god uppföljning och rapportering är centralt för att miljömålen ska kunna uppnås. Upplägget med att uppföljningsansvaret för delmålen kopplas till den verksamhet som har genomförandeansvar torde vara klokt och effektivt. Därutöver kan ansvarsfördelningen för indikatorerna, där bara nämnder och bolag som har störst påverkan åläggs att rapportera, bli kostnadseffektiv då staden kan jobba med fler indikatorer samtidigt som administrationen hålls nere.

En utmaning gällande energianvändningen är att hantera energikraven i nybyggnationen. Det är viktigt att Stockholm kan ligga i framkant gällande hållbart byggande. I detta sammanhang vill vi betona vikten av att lagstiftningen om att förbjuda så kallade kommunala särkrav

skrotas. Enligt stadens miljöförvaltning har lagstiftningen inte fått någon rättslig betydelse. Detta är naturligtvis glädjande av många skäl, dels att Stockholms stad även fortsättningsvis kan gå före i energisnålt byggande, dels att marknaden verkar vara ointresserad av att vänta in lågt satta nationella krav. En orosfaktor är dock att lagstiftningen skapat förvirring bland såväl byggherrar som stadsplanerare. Den felaktiga föreställningen om att det råder förbud för bostadsbyggande som går längre än vad Boverkets byggregler föreskriver kan komma att påverka byggtakten negativt. Därför vill vi att vänstermajoriten tydligare trycker på regeringen för att bestämmelsen ska avskaffas.

För att den fossila energin ska minska krävs energieffektivare fordon och en ökad elektrifiering. Förutom det självklara att stadens egen fordonsflotta ska ligga i framkant bör staden sätta upp tydliga och hårda krav vid upphandling av transporttjänster. Vi efterlyser tydligare mål kring detta, både för stadens eget klimatarbete men även för att ge marknaden tillit till att politiken är pådrivande. Gällande till exempel biogasmarknaden är det oroväckande att det finns tecken på att företagen inte litar på att politiken är tillräckligt modig genom att sätta upp tuffa miljömål som främjar företag som vågar satsa på miljön.

Att fler bilister byter till miljöbil är helt avgörande för synen på bilism och nya vägar i framtiden. Konkreta förslag om att skynda på utbyggnaden av stadens laddinfrastruktur för miljöfordon lyser tyvärr med sin frånvaro i miljöprogrammet. För att klara målet med miljöanpassade transporter krävs vidare att vi planerar staden på ett sätt som lägger grunden för miljövänliga livsstilar. Detta gör vi genom den täta miljövänliga staden. Genom att bygga högre i goda kollektivtrafiklägen så använder vi stadens mark mer effektivt och sparar parker- och grönområden. Då blir det även möjligt att använda kollektivtrafik på ett långt mer effektivt sätt än idag. Det är viktigt att staden ytterligare fördjupar samarbetet och planeringen med AB Storstockholms Lokaltrafik, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor.

Det är hög tid att sluta se på stadens vatten som ett problem att gå runt, över eller under. Det behövs en offensiv politik för att bättre utnyttja Stockholms vattenvägar för bland annat vattenburen kollektivtrafik. Det är välkommet att miljöprogrammet lyfter fram vattenvägarna som hållbara alternativ till vägtransporterna. Vi saknar dock ett tydligare resonemang om hur staden tidigt i planeringsstadiet ska tänka kring sjötrafiken när bostäder byggs i nya områden.

En ökande befolkning ger möjlighet att förtäta staden så att fler får närmare till vardagsnära service, kollektivtrafik och trygga gång- och

cykelstråk. För detta krävs en smart och hållbar markanvändning. För att kunna bygga tillräckligt många bostäder kan vi krasst instämma i miljöprogrammets konstaterande att ”det kommer inte att vara möjligt att tillgodose alla intressen och önskemål”, till exempel kopplat till överklagandeprocesser där bostäder och förtätning i alltför hög utträckning kan stoppas av särintressen. Vi menar att det ligger ett tungt allmänintresse i att staden kan byggas tät och miljövänlig.

Miljöprogrammets mål om resurseffektiva kretslopp innefattar viktiga delmål där stadens avfallshantering står i fokus. Det är positivt att vänstermajoriteten fortsätter på alliansens höjda ambition gällande matavfallsinsamling för att öka tillgången till biogas i regionen. Vi vill betona vikten av staden skyndsamt kommer vidare i planeringen av den optiska sorteringsanläggningen. Detta för att nå det nationella målet om 50 procent insamling av matavfall för biologisk behandling år 2018. Tyvärr har vänstermajoriteten både i budgetar, och nu i miljöprogrammet, ignorerat målåret 2018 och nöjt sig med målet om 70 procent insamling av matavfall till år 2020. Givetvis en bra ambition men inte acceptabelt att stryka ett viktigt delmål på vägen för att undvika en svekdebatt i valet 2018.

Miljöprogrammet hänvisar till ”Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040” som ännu inte är framtaget. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att det är ont om tid och att målåret 2040 kommer att bli svårt att uppnå. Dessutom innehåller målet faktorer som staden inte råar över vilket gör det extra viktigt för staden att skyndsamt staka ut vägen för externa aktörer som ska bidra till att målet kan uppfyllas. Annars riskerar vi att målåret inte tas på allvar.

Slutligen kan vi tyvärr konstatera att Miljö- och hälsoskyddsnämndens viktiga arbete med Klimatpakten, stadens samverkan med näringslivet, inte berörs i miljöprogrammet. Det är en allvarlig brist då samverkan med näringslivet är helt avgörande för att nå miljö- och klimatmålen, inte minst i delar där staden inte har egen rådighet.

Gällande mat och klimat har miljöprogrammet ett ensidigt fokus på ekologisk mat i mål och prioriteringar. Detta är olyckligt då frågan om att miljö- och klimatsäkra maten i stadens verksamheter är så mycket bredare än så. Tydligare mål om att kunna ställa krav på till exempel djurskydd vid offentliga upphandlingar borde ingå i miljöprogrammet.”